

Verslag van het ingevolge artikel 5, sub d, sub 2 Archiefbesluit 1995 gevoerde driehoeksoverleg tussen het ministerie van Justitie, de zittende magistratuur en het Openbaar Ministerie en de Rijksarchiefdienst met betrekking tot de selectielijst, zoals bedoeld in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995, van archiefbescheiden op het beleidsterrein van de rechterlijke macht

*E.A.T.M. Schreuder en drs. R.P.B.A. Dingemans
Maart 2001*

De voorliggende ontwerp-selectielijst is een selectielijst als bedoeld in artikel 2, eerste lid van het Archiefbesluit 1995 (Stb. 671). De lijst heeft de vorm van een Basisselectiedocument (BSD). Een BSD bestaat voor het grootste deel uit een lijst van handelingen. In een BSD wordt op grond van een aantal selectiecriteria aan elke handeling een waardering gegeven, die neerkomt op een selectiebeslissing met betrekking tot de bescheiden die de neerslag van de handeling vormen (B = te bewaren; V = (op termijn te vernietigen))

Het BSD fungeert deels als nieuw selectie-instrument voor dit beleidsterrein en deels ter vervanging van bestaande lijsten. De volgende vernietigingslijsten zullen bij de inwerkingtreding van het BSD komen te vervallen:

- Lijst van vernietigbare stukken op de parketten van het Openbaar Ministerie en de griffiën bij de gerechtshoven, arrondissementsrechtbanken en kantongerechten (vastgesteld bij beschikking van de Minister van Justitie en de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 21 / 30 januari 1936, 2^e Afd. A. nr. 813 / Afd. K.W. nr. 550, gewijzigd 27 september 1948, 29 november 1979, 11 maart 1991 en 3 augustus 1999).
- Lijst van voor vernietiging in aanmerking komende archiefbescheiden uit de archieven berustende onder het beheer van de Griffier van het kantongerecht (1947-1985) (vastgesteld bij beschikking van de Staatssecretaris van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk en de Minister van Justitie van 4 / 27 februari 1981, nr. MMA/Ar 211.028 / nr. DORR 233/881).
- Lijst van te vernietigen archiefbescheiden, dagtekenende van na 1946 en berustende onder het beheer van de griffiers van de arrondissementsrechtbanken (vastgesteld bij beschikking van de Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en de Minister van Justitie van 11 maart 1991, nr. RAD/CD/A91.233 / nr. HDORR 47639/891).

Het beleidsterrein

Het beleidsterrein betreft de handelingen van de rechterlijke macht. De Grondwet vormt de basis voor de afbakening en taakuitoefening van de rechterlijke macht. Artikel 116, eerste lid van de Grondwet bepaalt dat de wet de gerechten aanwijst die behoren tot de rechterlijke macht. De wet Rechterlijke Organisatie bepaalt in artikel 1 welke gerechten dit zijn: de Hoge Raad, de gerechtshoven, de arrondissementsrechtbanken en de kantongerechten. Art. 112 en 113 van de Grondwet dragen aan de rechterlijke macht de berechting van geschillen over burgerlijke rechten en schuldvorderingen en de berechting van strafbare feiten op. Art. 112 lid 2 van de Grondwet opent de mogelijkheid dat de rechterlijke macht bij wet de berechting van geschillen die niet uit burgerlijke rechtsbetrekkingen zijn ontstaan (bestuursrechtelijke geschillen) wordt opgedragen.

Het beleidsterrein omvat derhalve de drie hoofdgebieden binnen de rechtspraak, te weten het burgerlijk recht, het strafrecht en het bestuursrecht. Bij de analyse van de handelingen is uitgegaan van de belangrijkste grondslagen van het procesrecht: het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, het Wetboek van Strafvordering en de Algemene Wet Bestuursrecht.

Het RIO en het BSD beperken zich tot de handelingen van de ‘gewone rechter’ (Hoge Raad, gerechtshoven, arrondissementsrechtbanken en kantongerechten). Handelingen van bijzondere rechters zijn derhalve buiten beschouwing gelaten. Ook handelingen van de minister van Justitie ten aanzien van de rechterlijke organisatie (personeelsbeleid, organisatiebeleid, financieel beleid etc.) worden niet in het RIO en het BSD behandeld. Deze handelingen zijn beschreven in: C.K. Berghuis, *Rechtspleging en Rechtshulp. De datageschiedenis van handelingen en organisatie-eenheden van de justitiële ministeriële organisatie van de rechtspleging en rechtshulp, 1945 – 1992*, ’s-Gravenhage 1993 (PIVOT-rapport nr. 10). Het bijbehorende ontwerp-basisselectiedocument *Zorg voor de rechtspleging* is in april 2000 gereedgekomen en in juli 2000 ter inzage gelegd.

Voor wat betreft de strafrechtspraak betekent deze begrenzing dat de militaire strafrechtspraak door het Hoog Militair Gerechtshof, de krijgsraden en andere militaire rechtsprekende organen, dat stoelt op het Wetboek van militair strafrecht en de diverse uitvoeringsregelingen daarvan, niet is beschreven. Het militaire strafrecht en tuchtrecht is beschreven in: F. van der Doe en M.L. Loef, *Geef acht. Een institutioneel onderzoek naar bedrijfsprocessen en handelingen op het beleidsterrein militair personeel: beroeps- en reservepersoneel in dienst van het ministerie van Defensie en voorgangers, 1945-1993*, ’s-Gravenhage 1994 (PIVOT-rapport nr. 25).

De bestuursrechtspraak is in RIO en BSD alleen beschreven waar deze in handen is van de gewone rechterlijke macht (Hoge Raad, gerechtshoven, arrondissementsrechtbanken en kantongerechten). Het gaat hier concreet om de beroepschriftprocedures op grond van de Algemene Wet Bestuursrecht bij de sector Bestuursrecht van de arrondissementsrechtbanken (vanaf 1992) en om de rechtspraak op grond van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (vanaf 1989). De handelingen van bijzondere administratieve rechters, zoals de Raad van State, de Raden van Beroep, de Ambtenarengerechten, de Centrale Raad van Beroep, de Raden van Beroep voor de directe belastingen, de Tariefcommissie, het College van Beroep Studiefinanciering en het College van Beroep voor het Bedrijfsleven, zijn niet meegenomen. Deze colleges zijn of worden beschreven in andere onderzoeken. Voor een beschrijving van de handelingen van Raad van State: zie PIVOT-rapport nr. 17; van de Raden van Beroep voor de directe belastingen en Tariefcommissie: zie PIVOT-rapport nr. 19; van het College van beroep studiefinanciering: zie PIVOT-rapport nr. 42; van het College van Beroep voor het Bedrijfsleven: zie PIVOT-rapport nr. 58.

Handelingen met betrekking tot de rechtspraak inzake belastingzaken zijn reeds beschreven in PIVOT-rapport nr. 19; om die reden zijn deze bestuursrechtelijke zaken in RIO en BSD buiten beschouwing gelaten. Zie daarvoor: P.C.A. Lamboo, *Belastingverheffend. Een onderzoek naar instituties en handelingen op grond van algemene wet- en regelgeving inzake het heffen en invorderen van belastingen, 1940-1993*, PIVOT-rapport nr. 19, ’s-Gravenhage 1994, handelingen 10, 74, 76, 77 (gerechtshoven), 15 (Raden van beroep voor de directe belastingen), 50, 53 (Openbaar Ministerie), 74 (Tariefcommissie), 75 (Hoge Raad).

Een inhoudelijke afbakening vindt plaats op procesniveau. Hoewel bijvoorbeeld de verschillende bijzondere kamers bij de arrondissementsrechtbanken en de gerechtshoven in voor die kamers specifieke gevallen recht spreken, zijn de procedures (wanneer niet specifiek aangegeven) voor die kamers gelijk. Ditzelfde geldt voor de handelingen van de politierechter, de economische politierechter en de kinderrechter.

Totstandkoming selectielijst

Deze selectielijst is gebaseerd op het rapport institutioneel onderzoek R.P.B.A. Dingemans, R.W. Steensma, *Gedeelde geschillen. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van de rechterlijke macht vanaf 1950.*

Voorafgaand aan het driehoeksoverleg is over de selectiecriteria voor de rechterlijke archieven advies uitgebracht door de werkgroep selectiecriteria (commissie-van Erp) en door de materiedeskundige (mr. R.W.G. Lombarts). Bovendien is er over het RIO en het BSD vergaderd door de permanente commissie archieven rechterlijke macht van het ministerie van Justitie. De desbetreffende stukken treft u als aanvullende informatie als bijlagen bij dit verslag aan.

Het driehoeksoverleg

Het driehoeksoverleg vond plaats in twee rondes, op 22 november 2000 en op 10 januari 2001 en schriftelijk.

Aan het driehoeksoverleg namen deel:

Als deskundigen ten aanzien van de organisatie en taken van het overheidsorgaan, bedoeld in art. 3 lid 1 onder a Archiefbesluit 1995:

Namens de zittende magistratuur:

- Mr. A.G. Pos, raadsheer bij de Hoge Raad der Nederlanden
- Mr. J.M.J. Chorus, coördinerend vice-president bij het gerechtshof Amsterdam

Namens het Openbaar Ministerie:

- Mr. F.W.M. van Straelen, officier van Justitie bij het arrondissementsparket in Haarlem

Als deskundigen ten aanzien van het archiefbeheer, bedoeld in art. 3 lid 1 onder b Archiefbesluit 1995:

Namens de arrondissementsarchivarissen:

- P. Giezen, hoofd documentaire informatievoorziening arrondissement Den Haag
- H. Vlasbloem, assistent-archivaris in het arrondissement Den Haag

Namens het Openbaar Ministerie:

- R.J.G.W. Jansen, hoofd bedrijfsvoering bij het arrondissementsparket in Den Bosch
- J. Traa, managementassistent bij het arrondissementsparket in Den Bosch, voorheen documentalist bij het OM

Namens het Ministerie van Justitie:

S.F.G. Buytendijk, stafmedewerker archiefbeheer en burgerlijke stand bij de Directie Rechtspleging.

Namens de Algemene Rijksarchivaris (zie art. 3 lid 1 onder c Archiefbesluit 1995):

- Drs. R.P.B.A. Dingemans
- E.A.T.M. Schreuder.

Voorts trad als materiedeskundige op mr. R.W.G. Lombarts, op voordracht van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap (KNHG).

Algemeen

Ter tafel ligt het concept-BSD met als bijlage een overzicht van zaaktyperingen, zoals die wordt gebruikt in de administratie van de gerechten, en die gebruikt zal worden ten behoeve van de aanwijzing van voorbeelddossiers. Ook ligt er een stuk van F. Talstra, arrondissementsarchivaris te Groningen, met opmerkingen over en voorstellen voor de ontwerp-selectielijst. Tot slot liggen er reacties van de RAD en van Pos op het stuk van Talstra.

Lombarts merkt tijdens de eerste bijeenkomst (22 november) op dat hij het rapport dat hij heeft geschreven terzake van de selectiecriteria voor rechterlijke archieven mist. Hij vraagt of dit rapport is besproken in de vergadering van de Permanente Commissie. Buytendijk antwoordt dat het rapport niet met de stukken voor het driehoeksoverleg is meegezonden, maar wel is besproken in de Permanente Commissie. Hij zegt toe het rapport van Lombarts aan de deelnemers van het driehoeksoverleg te zenden.

Toepassing van uitzonderingscriteria (artikel 5 onderdeel e van het Archiefbesluit 1995)

Lombarts vraagt of het de bedoeling is dat de voorbeelddossiers een uitwerking zijn van de toepassing van artikel 5 onderdeel e van het Archiefbesluit. Dingemans antwoordt dat de voorbeelddossiers los moeten worden gezien van de toepassing van art. 5. Ten behoeve van de toepassing van artikel 5 wordt gedacht aan de instelling van aanwijzingscommissies per arrondissement, die zullen beoordelen welke stukken op basis van art. 5 zullen worden uitgezonderd.

Lombarts vraagt of die aanwijzingscommissies vrij zijn in hun beoordeling. Dingemans antwoordt dat dit het geval is. Lombarts wijst op de criteria die zijn geformuleerd voor de toepassing van art. 5. Hij vraagt zich af hoe deze zullen worden toegepast en welke ruimte er is bij de toepassing voor elk arrondissement. Chorus antwoordt dat criteria met opzet ruim zijn geformuleerd, zodat een brede uitwerking mogelijk is. Lombarts uit zijn zorg over de toepassing. De criteria zijn naar zijn mening te ruim geformuleerd en verder is er niets geregeld voor de selectie op basis van de criteria.

Dingemans antwoordt dat er ook nu al ervaring is met de toepassing van uitzonderingscriteria. Hij noemt als voorbeeld het arrondissement Friesland, waar tussen het arrondissement en het Rijksarchief regelmatig contact is over de selectie van bijzondere dossiers op basis van uitzonderingscriteria. Hij voegt er aan toe dat in de optiek van de commissie-van Erp de aanwijzingscommissies zouden moeten bestaan uit een vertegenwoordiger van de zittende macht, de arrondissementsarchivaris en een vertegenwoordiger van de Rijksarchiefdienst. Lombarts vraagt of het mogelijk is dat op basis van art. 5 een hele serie archiefbescheiden wordt bewaard, bijvoorbeeld in het geval een onderzoeker een statistische bewerking wil uitvoeren. Ook vraagt hij of het bedoeling is dat er bepaalde afzonderlijke stukken worden uitgezonderd van vernietiging, zoals bijvoorbeeld getuigenverhoren. Daarnaast vraagt hij of art. 5 de mogelijkheid geeft om bescheiden thematisch te bewaren, bijvoorbeeld op landinrichting, infrastructuur.

Dingemans antwoordt dat zowel de voorbeelddossiers als de toepassing van art. 5 hele dossiers betreffen en geen aparte stukken. Dingemans stelt dat met toepassing van het BSD een kwantitatieve analyse mogelijk blijft. Lombarts antwoordt dat statistisch onderzoek ook de bepaling van de statistiek en manier van onderzoek betreft. Dingemans antwoordt dat er is gekozen voor het bewaren van de kerndocumenten en daar bovenop bewaring van voorbeelddossiers. Chorus vult aan dat er voor drie niveaus in de selectie is gekozen: de categorieën uit de selectielijst, de voorbeelddossiers, op basis van het overzicht zaaktyperingen, en tenslotte een selectie op basis van art. 5. Voor het laatste niveau gaat de uitwerking van de criteria niet verder dan de in de ontwerp-selectielijst genoemde. Wel zal er worden gewerkt aan een handleiding voor de toepassing van de selectielijst.

Van Straelen merkt op dat hij in de voorliggende lijst geen mogelijkheid ziet tot thematisch bewaren. Lombarts stelt daarop dat hij graag zou zien dat als een historicus vindt dat bepaald materiaal bewaard moet blijven, daartoe een mogelijkheid voor moet zijn. Dingemans stelt dat niet onderschat moet worden wat er nu al meer wordt bewaard in vergelijking met de toepassing van de oude V-lijsten. Deze oude V-lijsten leggen de nadruk op strafzaken, met name 'zware' strafzaken. Met deze ontwerp-selectielijst worden ook meer archiefbescheiden bewaard die betrekking hebben op civiel recht. Lombarts herhaalt dat hij pleit voor de waarde van de rechterlijke archieven als bron voor historisch onderzoek op een breed terrein. Hij noemt als voorbeeld onderzoek naar landinrichting, waarbij landonteigeningen plaatsvonden. Jansen stelt dat er een keuze moet worden gemaakt. De thematiek van historisch onderzoek valt moeilijk te voorspellen. Misschien kun je met het vaststellen van goed V-termijnen al rekening houden met historisch onderzoek. Als historici kunnen aangeven welke wensen zij hebben voor welk materiaal, kunnen termijnen daarop worden afgesteld.

Lombarts stelt dat de thematiek van historisch onderzoek wel valt te voorspellen. Zo zal de aanleg van de Betuwelijn zeker onderwerp zijn van later historisch onderzoek. Ook de rechterlijke archieven bevatten materiaal betreffende de aanleg van de Betuwelijn in de neerslag van de geschillen die voor de rechter hebben gediend. Hij wil daarmee illustreren dat de rechterlijke archieven een bron kunnen zijn voor alle soorten wetenschappelijk onderzoek. Hij zou zich kunnen voorstellen dat desiderata van wetenschappers worden verzameld en voorgelegd aan statistici, die daarmee een voorstel kunnen doen voor een steekproef uit de dossiers.

Chorus stelt dat het uitgangspunt van de selectie is dat met het te bewaren materiaal een reconstructie van het handelen van de overheid mogelijk moet zijn. De selectie van uitzonderingen vormt daarop een aanvulling. Over de aard van de uitzonderingen en de criteria kan heel lang over gediscussieerd worden, zonder dat men tot een gezamenlijke uitkomst zal komen. Daarom is er nu ruimte gelaten voor een nadere uitwerking bij de toepassing van de selectielijst. Lombarts vindt dat een vorm van vooruitschuiven van de selectie naar commissies die nu nog niet bestaan. Chorus reageert daarop dat de ontwerp-selectielijst niet voor eeuwig wordt vastgesteld. De selectielijst geldt voor maximaal 20 jaar. Ook gedurende de toepassing van het instrument zijn aanpassingen mogelijk, als blijkt dat deze noodzakelijk zijn. Daarnaast wil hij ingaan op het voorbeeld van landinrichting. Niet alle onteigeningen leiden tot een geschil voor de rechter. De neerslag van de rechterlijke archieven vormen dan een zeer beperkte bron voor een dergelijk wetenschappelijk onderzoek. Daarbij kan hij voorstellen dat andere bronnen, zoals die betreffende ruimtelijke ordening, van meer waarde zullen zijn.

Van Straelen voegt er aan toe dat de criteria zo ruim zijn dat elk arrondissement dat zelf kan invullen. Chorus voegt toe dat uit het oogpunt van historisch onderzoek dat juist interessant kan zijn.

Jansen stelt voor in de selectielijst een procedure vast te stellen voor het toepassen van art. 5, onderdeel e, waardoor er meer duidelijkheid komt over de toepassing.

Lombarts vindt dat ook de instelling van een aanwijzingscommissie onderdeel moet zijn van een procedure.

Dingemans wijst erop dat er een handleiding wordt gemaakt voor de toepassing van de selectielijst. Schreuder voegt er aan toe dat het niet gebruikelijk is in een selectielijst procedures vast te leggen voor de toepassing van de selectielijst. Het driehoeksoverleg dient de waarderingen vast te stellen. De toepassing behoort tot het domein van het archiefbeheer bij de zorgdrager(s). Vlasbloem voegt eraan toe dat men bezig is een instructie te maken voor de mensen op de werkvloer.

Lombarts vraagt hoe na de bewerking en overdracht van de archieven van de rechterlijke macht de stukken terug te vinden zijn. Schreuder antwoordt dat zoals gewoonlijk de archieven voor de onderzoekers toegankelijk worden gemaakt, maar dat nog niet vaststaat hoe dat precies zal gebeuren. Lombarts vraagt of de toegang op basis van de handelingen wordt ingericht en of dan de dossiers uit elkaar worden getrokken. Dingemans en Schreuder verzekeren dat daarvan geen sprake zal zijn. Dossiers zullen bij elkaar worden gehouden en voorzien van een toegang waarmee de onderzoekers de benodigde stukken of dossiers kunnen aanvragen.

Pos vraagt zich af of er voor de selectie is voorzien in een landelijk beraad en of de Permanente Commissie daarin een rol zal spelen. Dingemans antwoordt dat daarin niet is voorzien. Wel constateert hij dat er momenteel veel meer contact is tussen de arrondissementsarchivarissen onderling dan voorheen. Het project VARO (Verbetering Archieffunctie Rechterlijke Organisatie) speelt hierbij een belangrijke rol. Chorus denkt niet dat de PC een rol zal spelen als landelijk beraad voor de toepassing van de selectielijst. De PC staat meer op afstand van de praktijk. Hij heeft wel bemerkt dat het VARO-project voor het archief en de archivarissen meer aanzien heeft opgeleverd.

Jansen stelt voor een procedure op te nemen in de selectielijst voor de instelling van de aanwijzingscommissies. Vlasbloem acht het een goede zaak als er voor de werkvloer aanwijzingen komen welke zaken zouden moeten worden bewaard onder het uitzonderingscriterium. Lombarts vindt dat een goed idee. Hij zou de toepassing van de uitzonderingscriteria graag strakker geregeld willen zien. Hij heeft bijvoorbeeld bemerkt dat veel dossiers waarop jurisprudentie is ontstaan niet worden bewaard. Chorus vindt dat een aanduiding dat de archivarissen goed werk hebben verricht. Er zijn veel publicaties (periodieken e.d.) in omloop, waarin jurisprudentie wordt beschreven, zonder dat deze van eminent belang is voor de rechtspraak. De dossiers op basis waarvan deze jurisprudentie wordt beschreven, hoeven niet allemaal bewaard te blijven. Dingemans merkt op dat op basis van deze selectielijst de vonnissen bewaard blijven, dus ook die vonnissen die bijdragen tot de jurisprudentie. Hij benadrukt het feit dat er bij deze selectielijst een correctie is gepleegd op de nadruk op het bewaren van strafzaken, door de bepaling dat ook voorbeelddossiers zullen worden aangelegd van het civiel en bestuursrecht. Daarmee wordt op een breder terrein materiaal bewaard voor onderzoek naar de ontwikkeling van de jurisprudentie.

Chorus sluit aan bij het voorstel van Jansen om in de inleiding een passage op te nemen met een duidelijke uitleg over de opzet van de selectielijst: de basis van de selectie wordt gevormd door de lijst, van vernietiging worden voorbeelddossiers uitgezonderd en vervolgens worden de dossiers uitgezonderd die beantwoorden aan de uitzonderingscriteria zoals verwoord in de selectielijst. Daarnaast wordt er een passage opgenomen over de zogenoemde aanwijzingscommissies; commissies die worden samengesteld uit een vertegenwoordiger van de rechterlijke macht, de arrondissementsarchivaris en eventueel een vertegenwoordiger van de RAD.

Dingemans brengt een concept-tekst ter tafel, in te voegen in de inleiding van het BSD.

De selectie in kort bestek

De selectie van de archieven van de rechterlijke macht aan de hand van dit BSD zal op de volgende manier plaatsvinden. De rechterlijke archieven zijn getoetst aan een aantal algemene en bijzondere selectiecriteria. Op grond van deze criteria is de administratieve neerslag die in het kader van rechtszaken wordt geproduceerd, voorzien van een selectiewaardering (bewaren of vernietigen). Dit betekent dat die neerslag wordt bewaard, die het mogelijk maakt de kern van de rechtszaak te reconstrueren. In de meeste gevallen is dat de uitspraak (vonnis of beschikking) en het document waarmee de zaak aanhangig is gemaakt (dagvaarding of verzoekschrift). Daarnaast worden steeds de registratiesystemen (rolregisters, parketregisters, geautomatiseerde registraties) en daarmee de kerngegevens van de rechtszaken bewaard. De overige neerslag wordt vernietigd.

Op deze primaire selectie zijn twee aanvullingen. De eerste aanvulling bestaat uit het bewaren van voorbeelddossiers. Periodiek worden van bepaalde typen rechtszaken dossiers **integraal** bewaard. De typen zaken zijn zo gekozen, dat het hele terrein van rechterlijke macht (civiele zaken, strafzaken en bestuursrechtelijke zaken) wordt bestreken. Hiermee wordt een nog beter inzicht in het handelen van de rechterlijke macht mogelijk.

In de tweede plaats kunnen dossiers van vernietiging worden uitgezonderd die vanuit historisch oogpunt of voor de recht- en bewijszoekende burger van bijzonder groot belang zijn. Dit zijn bijvoorbeeld dossiers van zaken die grote maatschappelijke ophef hebben veroorzaakt of die van grote invloed zijn geweest op de rechtsvorming (jurisprudentie), of dossiers die unieke afstammingsgegevens bevatten. Evenals de voorbeelddossiers zullen deze dossiers integraal bewaard worden. In dit BSD zijn de criteria zijn geformuleerd, op grond waarvan dossiers van vernietiging kunnen worden uitgezonderd. Beoogd wordt per arrondissement een **commissie** in te stellen die als taak heeft te bepalen, welke dossiers onder deze criteria vallen. Een brede samenstelling van de commissie, waarin behalve de arrondissementsarchivaris ook de zittende en staande magistratuur, het (provinciale) rijksarchief en het historisch veld vertegenwoordigd zijn, wordt daarbij nagestreefd. Een landelijk beraad, waarin de resultaten van de verschillende commissies met elkaar vergeleken worden en waarin een zo uniform mogelijk selectiebeleid geformuleerd kan worden, wordt eveneens nagestreefd.

Een nadere uitwerking en onderbouwing van deze selectiemethodiek wordt geboden in de volgende paragrafen.

Lombarts brengt een amendement op deze concept-tekst ter tafel en geeft een toelichting hierop. Het amendement luidt als volgt:

(derde alinea) 'In de tweede plaats moeten op grond van art. 2 letters c en d en art 5 letter e van het Archiefbesluit 1995 archivalia van vernietiging worden uitgezonderd (...) bewaard worden. In dit Basisselectiedocument zijn enkele hoofdlijnen voor selectie ervan geformuleerd. Beoogd wordt per arrondissement een commissie in te stellen die tot taak heeft de genoemde artikelen met in achtneming van deze hoofdlijnen verder uit te werken en op de uitvoering van de selectie toe te zien. Een brede (...) nagestreefd'

Lombarts stelt vast dat art. 2 van het Archiefbesluit vastlegt volgens welke beginselen de selectie moet plaatsvinden en dat art. 5 onderdeel e van het Archiefbesluit vastlegt dat er criteria moeten komen voor archiefbescheiden die worden uitgezonderd van vernietiging. Hij vraagt zich af hoe deze artikelen moeten worden geïnterpreteerd, en of de criteria die nu worden gesteld in de inleiding van het BSD voldoende handvatten bieden voor de bedoelde aanwijzingscommissies. Zijn probleem bij deze selectielijst bestaat eruit dat de selectie naar de toekomst wordt vooruitgeschoven. Naar zijn mening is deze selectielijst vooral gebaseerd op juridische criteria voor de selectie. Hij kan niet uit de voorliggende lijst opmaken welke soorten zaken bewaard blijven.

Chorus stelt dat dit inderdaad niet mogelijk is. De leidraad voor de commissies is zodanig geformuleerd dat de commissies niet voor de voeten worden gelopen. De commissies moeten een zekere vrijheid hebben om te bepalen welke dossiers onder de criteria vallen en dus uitgezonderd moeten worden van vernietiging.

Van de zijde van de RAD wordt uitgelegd dat art. 2, eerste lid van het Archiefbesluit slaat op de algemene beginselen voor de selectielijst waarbij categorieën archiefbescheiden worden voorzien van een waardering. Deze beginselen – historisch belang en de recht- en bewijszoekende burger – zijn altijd leidend bij het opstellen van een selectielijst. Art. 5 onderdeel e van het Archiefbesluit betreft de archiefbescheiden, die binnen een categorie vallen die is gewaardeerd voor vernietiging, maar die op grond van een aantal criteria daarvan uitgezonderd kunnen worden. Het gaat daarbij niet om categorieën archiefbescheiden, maar om specifieke archivalia, zoals bv. een dossier betreffende een zaak. De commissie is bedoeld om vast te stellen welke dossiers op basis van de criteria kunnen worden uitgezonderd van vernietiging. Art. 5 kan alleen maar worden gebruikt om na de archiefvorming vast stellen

welke archiefbescheiden van vernietiging uitgezonderd moeten worden. Art. 5 is beslist niet bedoeld voor de selectie gedurende de archiefvorming.

Lombarts zegt zich zorgen te maken over de hantering van artikel 5. Hij vraagt zich af of de archivaris voldoende kennis en ervaring zal hebben om te bepalen welke criteria moeten gelden. Hij vindt dat de selectie van de archiefbestanden van de rechterlijke macht teveel wordt overgelaten aan de inzichten van toevallige archivariissen. Hij ziet niet voor zich hoe de selectie plaatsvindt. Van de zijde van de RAD wordt uitgelegd dat de waardering van de handelingen het primaire niveau van vernietiging is. Artikel 5 is bedoeld als een vangnet, wanneer blijkt dat er redenen zijn om bepaalde stukken van vernietiging uit te zonderen. Lombarts vraagt of dat betekent dat een commissie kan besluiten alle afstammingsgegevens bewaard moeten blijven. De RAD stelt dat artikel 5 geen series van archiefbescheiden betreft maar individuele gevallen.

Lombarts is van mening dat de commissie in staat zou moeten zijn om de criteria verder uit te werken en de selectie vorm te geven. Kan zo'n commissie bijvoorbeeld besluiten bepaalde beroepen van de vernietiging uit te zonderen op basis van de beginselen van historisch belang. De RAD maakt bezwaar tegen het tekstvoorstel van Lombarts, met name de verwijzing van artikel 2 van het Archiefbesluit. De selectielijst is opgesteld met inachtneming van de belangen van artikel 2 Archiefbesluit. Wanneer een commissie onder verwijzing naar artikel 2 criteria kan vaststellen voor selectie, krijgt zo'n commissie in feite de bevoegdheid een selectie op categorieën te maken, een selectielijst dus. Dat is niet mogelijk en onwenselijk, omdat de vaststelling van een selectielijst voorbehouden is aan de zorgdrager en de bewindspersoon van OCenW. Lombarts stelt dat hij de verwijzing heeft opgenomen opdat de selectie zal kunnen plaatsvinden aan de hand van het gestelde in artikel 2 van het Archiefbesluit. Hij heeft de indruk dat de beginselen van artikel 2 geen rol hebben gespeeld bij de opstelling van deze selectielijst. Van de zijde van de RAD wordt betoogd dat bij de opstelling van de selectielijst wel degelijk rekening is gehouden met het historisch belang. Dit komt tot uiting in de selectiecriteria, zoals vermeld in de inleiding van het BSD. De RAD stelt vast dat er een verschil van mening lijkt te zijn over de opzet en systematiek van de selectielijst en over de wijze waarop het historisch belang in deze lijst is gewaarborgd. Het is niet de bedoeling van het driehoeksoverleg de basisprincipes van de selectielijst te beoordelen en vervolgens de selectielijst op een andere basis op te stellen, maar om de waarderingen van de handelingen vast te stellen. Chorus stelt voor het tekstvoorstel van Lombarts zodanig te wijzigen dat de beoogde commissie in staat wordt gesteld de criteria voor het uitzonderen van archiefbescheiden verder uit te werken ten behoeve van het aanwijzen van uitzonderingen, maar zonder verwijzingen naar artikel 2 van het Archiefbesluit. De RAD gaat akkoord met een dergelijke wijziging. De tekst luidt dan als volgt:

‘In de tweede plaats moeten op grond van artikel 5 letter e van het Archiefbesluit 1995 archivalia van vernietiging worden uitgezonderd (...) In dit Basisselectiedocument zijn enkele hoofdlijnen voor de selectie ervan geformuleerd. Beoogd wordt per arrondissement een commissie in te stellen die tot taak heeft met inachtneming van de hoofdlijnen de uitzonderingscriteria uit te werken en op de uitvoering van de selectie toe te zien. Een brede (...) commissie wordt nagestreefd.’

Lombarts stelt voor de verwijzing naar de algemene selectiecriteria in de selectielijst te verwijderen. Hij beschouwt criteria 7 en 8 als eigenlijke criteria voor deze selectielijst. Schreuder stelt dat ook in deze selectielijst er enkele handelingen zijn die met hulp van de algemene selectiecriteria worden gewaardeerd. Daarom moeten alle selectiecriteria in de inleiding worden vermeld.

Voorbeelddossiers

Ten behoeve van het selecteren van voorbeelddossiers is aan het BSD een *Overzicht zaaktyperingen* gevoegd. Dit Overzicht is uit praktische overwegingen door de commissie-van Erp toegevoegd, aangezien de arrondissementen gewend zijn ermee te werken, licht Dingemans toe. Van Straelen heeft een aanvulling. Hij stelt voor ontnemingprocedures, TBS-procedures en wet-Terwee procedures (slachtofferzaken) aan de typeringen toe te voegen. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan akkoord met deze aanvulling.

De vraag rijst wie de bevoegde instantie is voor het toepassen van de selectielijst, met name het trekken van de voorbeelddossiers. Schreuder antwoordt dat de zorgdrager bevoegd is. De archivaris doet dat namens de zorgdrager. Lombarts vindt dat ook de bevoegdheden in de handleiding moeten worden opgenomen. Dingemans stelt dat het trekken van voorbeelddossiers een routinehandeling zal moeten worden. Chorus veronderstelt dat de voorbeelddossiers volstrekt willekeurig moeten worden getrokken, hetgeen wordt beaamd. Jansen stelt voor de voorbeelddossiers nog een categorie voor, de behandeling van strafzaken bij jeugdige verdachten. Daar is nu geen aparte categorie voor. Van Straelen en Jansen vinden beide deze jeugdzaken van belang als categorie van voorbeelddossiers. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan akkoord met het toevoegen van deze categorie. Elke 5 jaar zal er een strafzaak waarbij een jeugdige verdachte is betrokken als voorbeelddossier worden getrokken. Lombarts geeft een toelichting op zijn amendement van de inleiding op pag. 10 betreffende de aanwijzing van voorbeelddossiers. Het amendement heeft hij gemaakt omdat hij zich afvroeg hoe dit *Overzicht zaaktyperingen* moet worden gehanteerd. Hij is van mening dat de handelingen op het 3e en 4e niveau betrokken moeten worden bij het aanwijzen van voorbeelddossiers.

De RAD antwoordt dat het niet gaat om handelingen, maar om zaaktyperingen. Het derde en vierde niveau zijn subtyperingen van het tweede niveau.

Lombarts vindt het onduidelijk. Hij vraagt of het mogelijk is om met deze zaaktyperingen ook inhoudelijk te selecteren. Of worden er willekeurig voorbeelddossiers getrokken, waarbij het nu nog steeds onduidelijk is wat er uiteindelijk van het rechterlijk archief blijft bewaard.

Van Straelen stelt dat dossiers getrokken op het tweede niveau altijd een typering van het derde niveau bevatten. Het komt voor dat een zaak meerdere typeringen van het derde en/of vierde niveau bevat. Dingemans stelt dat niet onduidelijk is wat er wordt bewaard van de rechterlijke archieven. Volgens de opzet van de selectielijst blijven van alle zaken een aantal kerndocumenten bewaard, zoals het vonnis en de dagvaarding. Het trekken van voorbeelddossiers is een aanvulling op wat er al bewaard blijft.

Lombarts vraagt of het dus klopt dat bij het trekken van voorbeelddossiers niet wordt beoordeeld of een dossier onderwerpen van het derde en vierde niveau bevat? Als dat zo is vraagt hij af wat de waarde is van de voorbeelddossiers, die willekeurig uit het bestand zullen worden getrokken.

Giesen merkt op dat het de historici in de commissie-van Erp waren die er aan hechtten voorbeelddossiers te bewaren, niet om een inhoudelijke reconstructie van de individuele zaken, maar om een reconstructie van de procesgang mogelijk te maken. Het overzicht zaaktyperingen is gekozen als hulpmiddel om de voorbeelddossiers aan te wijzen, omdat daarmee vaak wordt gewerkt bij de rechtbanken. Daarbij is gekozen voor het tweede niveau. De verwachting is dat, aangezien bij alle kantongerechten en rechtbanken elke tien jaar voorbeelddossiers worden getrokken, zaken van het derde en vierde niveau in voldoende mate vertegenwoordigd zullen zijn in de voorbeelddossiers. Lombarts bekritiseert de keuze van de commissie-van Erp voor de, naar zijn mening, procedurele en juridische gronden als leidraad voor de selectie van archivalia in plaats van inhoudelijke gronden. De rechterlijke archieven beschouwt hij als een ontzettend belangrijke bron voor allerlei soorten historisch onderzoek naar allerlei maatschappelijke en sociale historische verschijnselen. Hij heeft al eens als

voorbeeld het onderzoek naar landinrichting genoemd. Zo zijn er nog meer onderzoeken te bedenken. Hij vindt dat de selectielijst onvoldoende aan de inhoudelijke afwegingen ten behoeve van historisch onderzoek tegemoet komt.

Chorus antwoordt dat dit juist de opzet van de selectielijst is. Er is gekozen om die documenten te bewaren, waardoor historisch, inhoudelijk, onderzoek mogelijk blijft.

Lombarts wil graag meer duidelijkheid over het overzicht zaaktyperingen. Zo vraagt hij zich af hoe hij de zaaktyperingen Awb moet lezen.

Chorus stelt dat in de inleiding vermeld staat hoe het *Overzicht zaaktyperingen* kan worden gehanteerd.

Dingemans stelt, om verdere misverstanden te voorkomen, voor om een lijst op te stellen van uitsluitend die zaaktyperingen die gebruikt zullen worden bij het trekken van voorbeelddossiers. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan daarmee akkoord.

Overleg over specifieke handelingen

Handeling 22 (vonnissen kantongerecht)

Pos vraagt of het verstandig is alle niet-gemotiveerde vonnissen van het kantongerecht te vernietigen. Chorus stelt dat deze waardering een achtergrond heeft. Aanvankelijk was het voorstel alle vonnissen van kantongerechten met V te waarderen. Nader beraad leverde op dat gemotiveerde vonnissen bewaard worden, wegens de informatieve waarde als kerndocument. Dingemans voegt er aan toe dat in de registratie de uitspraak wordt getypeerd. Als de uitspraak verder niet wordt gemotiveerd zijn alle belangrijke gegevens in de registratie opgenomen en kan het vonnis zelf vernietigd worden. Pos stelt aan de orde dat als alle vonnissen in een band worden gebonden, de waardering van de handeling leidt tot het uit elkaar trekken van banden. Dingemans stelt dat banden niet worden verbroken en dat alle vonnissen van handeling 22 dan bewaard blijven. Chorus stelt dat je misschien nu wel alle vonnissen moet bewaren, omdat het onderscheid tussen vonnissen ongemotiveerd en gemotiveerd veel problemen met zich meebrengt. Bovendien zullen over twee jaar de kantongerechten worden geïntegreerd in de rechtbanken, waarbij het archiveren van de dossiers weer op een andere leest geschoeid kan gaan worden, waardoor het moeilijker wordt de vonnissen van elkaar te scheiden. Schreuder stelt dat bij het archiveren van deze vonnissen rekening kan worden gehouden met de waardering voor ongemotiveerde en gemotiveerde vonnissen en zal het niet meer hoeven voorkomen dat de ongemotiveerde vonnissen in een band met de gemotiveerde vonnissen worden bewaard. Voorzover de vonnissen gebonden zijn in een band, zal de waardering B voor de gemotiveerde vonnissen leidend zijn en worden met deze vonnissen ingebonden ongemotiveerde vonnissen ook worden bewaard. Het driehoeksoverleg gaat akkoord met deze zienswijze. De waardering blijft gehandhaafd.

Handelingen 35, 37, 57 en 59 (hoger beroep dagvaardingsprocedures)

Pos stelt voor handelingen 35 en 57, het instellen van hoger beroep, te waarderen met een V en handelingen 37 en 59, het nemen van een conclusie, resp. het indienen een memorie van grieven, te waarderen met een B. In hoger beroepszaken zijn handelingen 37 en 59 van meer inhoudelijke waarde dan handelingen 35 en 57. De dagvaarding is een procedurestap zonder veel inhoudelijke elementen. Handelingen 37 en 59 zijn procedurestappen met meer inhoudelijke elementen. Daarom is voor een reconstructie de waardering van de handelingen 37 en 59 met B van meer belang dan een waardering met B van de handelingen 35 en 57. Deze kunnen worden gewaardeerd met V. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan hiermee akkoord.

Conclusies (dagvaardingsprocedures eerste aanleg)

Van Straelen vraagt waarom voor zaken in eerste aanleg alleen de dagvaardingen en de vonnissen worden bewaard en niet de conclusies. Dingemans legt uit dat het aanvankelijke idee het alleen bewaren van vonnissen als kerndocument in de bespreking in de commissie van Erp te summier bleek. Daarom is besloten ook de dagvaarding te bewaren. Hij wijst erop dat ook de proces-verbalen worden bewaard wanneer deze zijn uitgewerkt en getekend door de rechter. De waarderingen van de handelingen wordt niet gewijzigd.

Handelingen 18, 30, 40, 52, 62, 72, 81, 86, 91, 96, 101, 106, 130, 155, 168, 175, 182, 189 (pleitnota's)

Lombarts stelt voor pleitnota's te bewaren. Hij veronderstelt dat deze nota's inhoudelijke elementen bevatten over de zaken. Het lijkt hem daarom een kerndocument in de procedure. Chorus antwoordt dat de waarde van pleitnota's zeer relatief is. Vaak bevat een nota geen inhoudelijke elementen betreffende de zaak, alleen formele. De kern van de pleitnota is ook vaak in het vonnis terug te lezen. Pos voegt er aan toe dat het aantal zaken waarin gepleit wordt maar klein is. Daarnaast stelt hij dat een pleitnota op een zelfde niveau kan worden gezien als de conclusies. Lombarts neemt toch aan dat de pleitnota een belangrijk document kan zijn. Chorus stelt dat pleitnota's op voorhand niet informatief zijn, net zo min als de conclusies. De deelnemers aan het driehoeksoverleg zien geen reden om de waardering van de handelingen waarvan het product een pleitnota is te wijzigen.

Behandeling van klachten

Pos vraagt onder welke handeling het behandelen van klachten bij de president van de rechtbank valt. Dingemans stelt dat deze vallen onder handeling 2. Chorus stelt voor de tekst aan te passen, zodat duidelijk wordt dat klachten ook onder deze handeling vallen. Lombarts werpt tegen dat je dan de klachten er niet uit haalt. Pos vraagt of klachten niet bewaard zouden moeten blijven. Jansen stelt dat klachten altijd worden geregistreerd. Chorus stelt dat op dit moment onduidelijk is welke kant het uitgaat met de behandeling van klachten over de rechterlijke macht. Er wordt aan gedacht aan te sluiten bij de Nationale Ombudsman. Dat geldt voor de klachten waarvoor geen mogelijkheid is deze aan een rechter voor te leggen, het gaat vaak om klachten betreffende de bejegening door de rechter. Van Straelen en Pos zouden willen overwegen het behandelen van klachten betreffende de bejegening door rechters te bewaren. Dingemans stelt dat de RAD er voorkeur aan geeft klachten ook te laten vallen onder handeling 2, d.m.v. een tekstwijziging. De waardering blijft gehandhaafd op V. Klachten die een formele procedure doorlopen worden bewaard bij de Hoge Raad. De RAD vindt dat daarmee voldoende gegevens worden bewaard. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan hiermee akkoord.

Algemene handelingen 1-3 (Openbaar Ministerie)

Van Straelen constateert dat bij een aantal algemene handelingen ook de actor het OM is genoemd. Hij vraagt zich af hoe dat zich verhoudt tot het aangekondigde institutioneel onderzoek naar de beleidsvorming binnen het OM, op basis waarvan een selectielijst voor het OM zal worden opgesteld. Chorus stelt voor om het OM te schrappen uit alle algemene handelingen waarin zij voorkomt, zodat er geen misverstand kan ontstaan over de werkingssfeer van de selectielijst. De deelnemers gaan hiermee akkoord.

Handelingen 32, 42, 54, 64 (deskundigenberichten)

De RAD vraagt, n.a.v. een opmerking van Talstra hieromtrent, het oordeel van het driehoeksoverleg over de vraag, of de handeling 'het inwinnen van een deskundigenbericht' ook van toepassing is op kort gedingzaken en verzoekschriftprocedures. De deelnemers aan het driehoeksoverleg bevestigen, dat dit inderdaad het geval is (hoewel dit zelden voorkomt). Besloten wordt om de handeling 'het inwinnen van een deskundigenbericht' in te voegen bij de kort gedingprocedure en de verzoekschriftenprocedures.

Pos stelt voor de handeling het inwinnen van deskundigenberichten (handeling 32, 42, 54 en 64) met een B te waarderen. Deskundigenrapporten, waar kaarten en afbeeldingen deel van kunnen uitmaken, zullen bijdragen tot het inzicht in de zaak. Het komt voor dat een vonnis expliciet verwijst naar een deskundigenbericht. Hij constateert wel dat met het bewaren van de deskundigenberichten de systematiek van de selectielijst doorkruist wordt.

Dingemans stelt dat de RAD niet voor het bewaren van de deskundigenberichten is. De RAD is van mening dat de nu voor bewaring bestemde documenten (beginstuk, p.v. ter terechtzitting, uitspraak) voldoende zullen zijn om de hoofdlijnen van het rechterlijk handelen te kunnen reconstrueren.

Het is niet bedoeling van de selectie om van elk individueel vonnis de volledige totstandkoming en motivering te bewaren.

Lombarts vindt deze berichten een uitzonderlijk belangrijke bron. Het vernietigen van de deskundigenberichten betekent dat b.v. ook kaartmateriaal wordt weggegooid, wat voor onderzoek naar onteigeningen en infrastructuur van bijzonder belang kan zijn. Van de zijde van de RAD wordt betoogd dat dergelijk materiaal ook vaak te vinden is in andere bestanden, zoals de archieven van het Kadaster.

Lombarts reageert daarop dat door de RAD vaak verwezen wordt naar andere bestanden waarin gegevens te vinden zijn over een of ander onderwerp, wat een inzicht veronderstelt in de onderlinge, horizontale relaties tussen bestanden, dat er volgens hem niet is. Lombarts haalt driehoeksoverleggen aan, waarbij besloten werd tot het waarderen van handelingen betreffende het behandelen van beroep en bezwaar door b.v. een minister met een V, onder verwijzing naar de selectielijst Rechterlijke macht. Maar hij begrijpt nu dat het al dan niet bewaren van beroepszaken afhankelijk is van het trekken van voorbeelddossiers. Dingemans stelt dat het juist is dat in andere selectielijsten de behandeling van beroepszaken kan worden gewaardeerd op V onder verwijzing naar de onderhavige lijst, waarin van alle zaken, dus ook de beroepszaken, de kerndocumenten bewaard blijven. Het is dus onjuist te veronderstellen dat een reconstructie van beroepszaken alleen afhankelijk is van het trekken van voorbeelddossiers.

Chorus stelt dat de deskundigenberichten in civiele zaken (handeling 20, 32, 42, 54, 64, 119), deel uitmaken van de partijdossiers, die na afloop van een zaak naar de partijen terug worden gestuurd. Zij maken in die gevallen geen deel uit van het rechterlijk archief.

Pos stelt dat hij zich niet heeft gerealiseerd dat de deskundigenberichten geen deel uitmaken van het rechterlijk archief. Van Straelen meent dat deskundigenberichten wel deel uitmaken van een vonnis, als een rechter zijn vonnis baseert op een deskundigenbericht en in zijn vonnis daarnaar verwijst. Daarnaast signaleert hij dat bij de handelingen strafproces de deskundigenrapporten ten onrechte zijn geplaatst onder handeling 149 en 158.

Deskundigenrapporten zijn geen onderdeel van een proces-verbaal, maar zijn zelfstandige archiefbescheiden. De rechter gebruikt deze rapporten naast het proces-verbaal. Dingemans zegt toe de handelingen onder het strafproces zo aan te passen dat het inwinnen van deskundigenrapporten aparte handelingen zullen worden.

Chorus stelt dat de deskundigenberichten niet in het archief horen, maar in de partijdossiers. Wat er wel in het archief achterblijft zijn kopieën. Het lijkt hem dat deze vernietigd kunnen worden. Van Straelen meent dat de deskundigenberichten licht kan werpen op de motivering van het vonnis. Dingemans stelt dat in principe ieder document behorend bij een zaak licht kan werpen op de totstandkoming van een vonnis en het verloop van een zaak. Hij is van mening dat het overleg het geheel van de selectie in de gaten moet houden, waarbij het gaat om de vraag of met de te bewaren documenten een reconstructie van het verloop en de uitkomst van het handelen van de rechterlijke macht op hoofdlijnen mogelijk is.

Lombarts is van mening dat deskundigenberichten een speciale status hebben, ze zijn geïmprimeerd door een rechter. Als de rechter zich conformeert aan zo'n bericht dan zijn ze als het ware geautoriseerd door de rechter.

Volgens de RAD zijn er gedurende een procesgang meer stukken waarop een rechter zich baseert bij het komen tot een vonnis. In principe ziet een rechter alle stukken die gedurende het proces aan hem worden voorgelegd.

Giesen stelt dat er is gekozen voor, wat hij zou willen noemen een 'basispakket', ongeacht het type zaak. Van alles wordt een klein kernachtig gedeelte bewaard. Hij ziet niet in waarom voor de deskundigenberichten een uitzondering zou worden gemaakt. Hij is daarom geen voorstander van de suggestie van Talstra om de deskundigenberichten te bewaren.

Lombarts stelt dat in het oog moet worden gehouden dat de rechterlijke archieven een belangrijke bron vormen voor alle mogelijke vormen van historisch onderzoek. In deze archieven zitten gegevens betreffende alle mogelijke maatschappelijke en sociale vraagstukken, gezien de rol en functie van de rechtspraak in de samenleving. Hij verwijst naar onderzoek naar de 18e eeuw, waarbij onderzoekers veelvuldig gebruik maken van de rechterlijke archieven uit die periode.

Dingemans betoogt dat de documenten die nu bewaard blijven, bewaard blijven juist vanwege hun historisch belang.

Van Straelen vraagt zich af waarom comparitie-, descente- of enquêtestukken wel worden bewaard en deskundigenberichten niet. Hij vindt een deskundigenbericht vergelijkbaar met comparitiestukken.

Dingemans zegt dat hij zich wil beraden op het vraagstuk van de waardering van deskundigenberichten. Hij stelt dat de selectielijst in een zorgvuldig en langdurig overleg met deskundigen (commissie-Van Erp, permanente commissie) tot stand is gekomen. Gedurende dat proces zijn er geen aanwijzingen gekomen dat de deskundigenberichten zodanig gewicht zouden hebben dat zij voor blijvende bewaring in aanmerking komen.

Lombarts stelt voor, aangezien naar zijn mening het driehoeksoverleg niet tot overeenstemming lijkt te komen aan de Raad voor Cultuur dit probleem voor te leggen, met de aantekening dat de lijst niet voldoende ambtelijk is voorbereid. Hij is zich ervan bewust dat hij slechts optreedt als adviseur, maar hij meent een impasse in het overleg te constateren. Chorus antwoordt dat dat niet wenselijk is. Dit overleg zal tot besluiten komen, daar is men het over eens.

De besluitvorming over de selectie van de deskundigenberichten wordt opgeschort. Het zal zo mogelijk schriftelijk worden afgehandeld.

De uitkomst van de schriftelijke consultatie is dat de deskundigenberichten in civiele zaken (h. 20, 32, 42, 54 en 64) bewaard worden. Hiervoor is gekozen omdat de rechter veelal in zijn uitspraak aansluit bij het deskundigenbericht zonder evenwel dit bericht in het vonnis (letterlijk) over te nemen. Het bewaren van het bericht is dan noodzakelijk om de uitspraak te kunnen begrijpen. N.B. Het betreft de door de rechter bevolen deskundigenrapporten, niet de rapporten die door de partijen eventueel worden overlegd. In strafzaken is ervoor gekozen de V-waardering te handhaven voor deskundigenrapporten, met uitzondering van psychiatrische rapporten. In strafzaken neemt de rechter doorgaans wél de informatie uit de deskundigenrapporten over in zijn uitspraak.

Handeling 68 (rolzitting Hoge Raad)

De RAD stelt voor handeling 68 te waarderen met een B. Door arrondissementsarchivaris Talstra is erop gewezen dat deze handeling als enige in de dagvaardingsprocedure cassatie Hoge Raad gewaardeerd is op V. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan akkoord met de B-waardering van handeling 68.

Handeling 77 (beslissen op verzet)

Het beslissen op verzet levert geen beschikkingen op, maar vonnissen. Dingemans meldt dat hij van de arrondissementsarchivaris te Middelburg heeft vernomen dat een beslissing op verzet in de vorm zoals beschreven in handeling 77 niet voorkomt. Een dergelijke beslissing maakt onderdeel uit van een vonnis. Chorus bevestigt dit. Besloten wordt handeling 77 te schrappen en handeling 76 (het doen van verzet tegen een vonnis of arrest) elders in het selectiedocument onder te brengen [deze handeling is toegevoegd aan de rubrieken m.b.t. dagvaardingsprocedures burgerlijk proces].

Handelingen 83-87 (Ondertoezichtstelling OTS)

Pos stelt voor dossiers ondertoezichtstelling, die het resultaat zijn van een verzoekschriftenprocedure eerste aanleg arrondissementsrechtbank, te bewaren. De OTS is in 1993 afgeschaft. Dergelijke zaken komen nu dus niet meer voor. Door Talstra wordt gepleit voor bewaring, waarschijnlijk omdat het gaat om een complete afgesloten serie. Giesen stelt dat veel van deze dossiers al zijn overgebracht naar de Rijksarchiefdienst. Van de zijde van de RAD wordt betoogd dat de bestanden die zijn overgebracht in principe bewaard blijven. Chorus stelt dat deze kwestie niet van actueel belang is voor de vaststelling van de selectielijst. Giesen stelt dat voor de recht- en bewijszoekende burger een (zeer) lange V-termijn van dergelijke dossiers van groot belang is. De V-termijnen zullen dienovereenkomstig worden vastgesteld.

Handelingen 136, 137 en 141 (faillissementsprocedure)

Post stelt voor om handelingen 136, 137 en 141 in de faillissementsprocedure met B te waarderen. Deze handelingen vertegenwoordigen het eigenlijke einde van de procedure. Anders dan bij de andere procedures vormt het vonnis niet het einde van een proces, maar het begin van het faillissement. De RAD vraagt of de andere handelingen dan met een V worden gewaardeerd. Pos stelt dat de waardering van de andere handelingen gehandhaafd kan worden. Chorus stelt voor ook van handeling 136 de waardering met V te handhaven. Hij stelt vast dat handeling 136, de boedelbeschrijving, niet als eindstuk of kerndocument kan worden gezien, maar vergelijkbaar is met andere stukken in een procedure die ook de waardering V hebben gekregen. Met de handelingen 137-141 die zijn gewaardeerd op bewaring is aan criterium 7 voldaan. De deelnemers aan het driehoekoverleg gaan akkoord met de wijziging van de waardering van handelingen 137 en 141 van V naar B.

Handelingen 149, 158, 161 (deskundigenrapporten strafproces)

Van Straelen merkt op dat bij handelingen 149 en 158 deskundigenrapporten worden vermeld als bijlage bij het proces-verbaal. Dit is niet juist. Deskundigenrapporten komen verder terug bij handeling 161 (gerechtelijk vooronderzoek). Besloten wordt een aparte handeling met betrekking tot het inwinnen van deskundigenrapporten in het kader van het strafproces te formuleren. Deze kan verricht worden door het OM, de rechter-commissaris, de rechtbank, het gerechtshof en de verdachte.

Handelingen 150, 151, 163 en 164 (sepot en transactievoorstellen)

Lombarts vraagt naar sepot en transactievoorstellen. Jansen antwoordt dat het zaken zijn die worden afgedaan voordat de zaak voor de rechter zou komen. Van Straelen merkt op dat het sepot meestal bestaat uit een handtekening van de officier op de stukken. Een groot deel van de sepoten en transacties blijven in de systemen van de politie. Er zijn geen opmerkingen over de waardering van de handelingen.

Handeling 171 (hoger beroep strafproces)

Van Straelen mist bij handeling 171 de schriftuur. Van Straelen stelt tevens voor de handeling 171 te waarderen op V. Zijns inzien is de akte voor een reconstructie van weinig belang. De schriftuur bevat de motivatie van het hoger beroep en/of cassatie. De RAD zal een handeling toevoegen welke betrekking heeft op het indienen van de schriftuur. (Dit geldt ook bij handeling 178). Deze nieuw in te voegen handeling zal worden gewaardeerd met een B. De deelnemers aan het overleg gaan akkoord met een wijziging van de waardering van handeling 171, waarvan het product de akte is, van B naar V.

Handelingen 192 en 193 (Raadkamerbeslissingen arrondissementsrechtbank)

Pos vraagt zich af in de rubriek Raadkamerbeslissingen arrondissementsrechtbank onder de handelingen betreffende het geven van een beschikking de beschikking inzake het toekennen van schadevergoedingen aan gewezen verdachten wel op zijn plaats is. Zou dat niet behandeld moeten worden als een aparte categorie en apart moeten worden gewaardeerd. Chorus denkt niet dat de neerslag een aparte behandeling in de selectielijst behoeft. Hij denkt niet dat dit historisch interessant materiaal is. De schadevergoedingen worden vaak volgens bepaalde richtlijnen toegekend. Dingemans licht toe dat deze procedure beschouwd is als een soort nevenprocedure van het proces. Pos is het daar niet mee eens. Het toekennen van schadevergoedingen aan gewezen verdachten is een procedure die plaatsvindt na een vrijspraak. Daarnaast is het bepalen van de schadevergoedingen niet altijd een routinezaak. Het kan gaan om grote bedragen, als bijvoorbeeld ook de kosten van een raadsman moeten worden vergoed.

Dingemans stelt dat hij zich kan voorstellen dat als het gaat om zaken die uitzonderlijk zijn, deze stukken worden uitgezonderd van vernietiging op grond van artikel 5 van het Archiefbesluit. Schreuder stelt dat daarnaast gegevens betreffende de schadevergoedingen blijven bewaard in de boekhouding en jaaroverzichten. Pos en Van Straelen zijn van mening dat de hoofdlijnen van de procedure inzake de toekenning van schadevergoedingen aan gewezen verdachten moeten blijven bewaard. Zij zijn van mening dat dit materiaal voor de reconstructie van de rechtsgang van belang is. De RAD stelt voor bij de handelingen 192 en 193 de waardering te handhaven onder vermelding dat de verzoekschriften/vorderingen, de proces-verbalen en de beschikking betreffende de toekenning van schadevergoedingen aan gewezen verdachten daarvan uitgezonderd worden. De deelnemers aan het driehoeksoverleg gaan hiermee akkoord.

Daarnaast wordt geconstateerd dat een handeling met betrekking tot de *behandeling* van de verzoeken en vorderingen in de raadkamer ontbreekt. Deze zal alsnog ingevoegd worden, tussen handelingen 192 en 193.

Handeling 196 en 197 (Raadkamerbeslissingen arrondissementsrechtbank)

Pos stelt voor handeling 197 met een B te waarderen Dit soort hoger beroep komt niet vaak voor. Deze handeling is te beschouwen als het beslissen inzake een intern geschil tussen OM en de rechter-commissaris. Het is een vrij uitzonderlijke procedure die anders is dan het instellen van hoger beroep op beslissingen van de rechter. De deelnemers van het overleg gaan akkoord met het voorstel B voor handeling 196 en 197.

Handelingen 198-201 (Raadkamerbeslissingen gerechtshof)

Van Straelen en Chorus constateren dat de raadkamerbeslissingen van het gerechtshof ook beslissingen kunnen zijn in eerste aanleg en niet alleen in appèl. De handelingen 192-195 zijn daarom ook van toepassing op het gerechtshof. Deze handelingen zullen worden toegevoegd aan rubriek ‘Raadkamerbeslissingen gerechtshof’. Ook bij deze handelingen zal worden vermeld dat de toekenning van schadevergoedingen aan gewezen verdachten uitgezonderd is van vernietiging.

Handelingen 217, 218 en 219 (schadevergoeding slachtoffer)

Van Straelen stelt voor dat de handelingen betreffende het vorderen en toekennen van een schadevergoeding aan het slachtoffer worden geplaatst onder de handelingen betreffende het strafproces. Deze handelingen zijn niet te beschouwen als een aparte procedure, maar worden meegenomen in het strafproces. Chorus stelt voor dan alleen handeling 218 bij de handelingen betreffende het strafproces onder te brengen. Handelingen 217 en 219 kunnen geschrapt worden. De deelnemers aan het overleg gaan hiermee akkoord.

Handelingen 221-226 (niet-vervolging strafbare feiten)

Van Straelen vraagt zich af waarom bij beklag over niet-vervolging van strafbare feiten alle handelingen zijn gewaardeerd met een B. Dingemans antwoordt dat deze procedure te beschouwen is als een correctie van de zittende magistratuur op het handelen van het OM. Van Straelen vraagt waarom dan niet is gekozen voor het handhaven van de systematiek van de selectielijst, waarbij kerndocumenten worden bewaard. Volgens deze systematiek worden de handelingen 222, 223, en 224 dan met een V gewaardeerd. De RAD sluit zich hierbij aan. De deelnemers aan het overleg gaan akkoord met een wijziging van de waardering van handelingen 222 en 224 van B naar V. Handeling 223 wordt behandeld als een deskundigenbericht. Voor de discussie over de selectiewaardering van deskundigenberichten zie p. 12-14 van dit verslag.

Handelingen 251-257 (Beroepschriften Wet Mulder)

Lombarts stelt de cassatie bij de Hoge Raad betreffende de Wet Mulder aan de orde. Lombarts kan zich moeilijk voorstellen dat de Hoge Raad bij deze Wet Mulder-zaken (verkeersovertredingen) de toepassing van het recht toetst in cassatie. Van Straelen stelt daarentegen dat er over de Wet Mulder een ruime jurisprudentie van de Hoge Raad is ontstaan.

Handeling 259 (Beroepschriften Wet Mulder)

Van Straelen vraagt waarom bij hoger beroep bij het gerechtshof te Leeuwarden op deze handeling V is gesteld en niet de systematiek van de cassatie bij de Hoge Raad is gevolgd. Het Gerechtshof fungeert hier, net als voorheen de Hoge Raad, als laatste beroepsinstantie. De RAD stelt voor de handeling met B te waarderen. De deelnemers aan het overleg gaan hiermee akkoord.